

носять рекомендаційний характер, проте важливість їх застосування підтверджується практикою.

Список використаних джерел:

1. Мазіна О.І. Значення глобальних принципів управлінського обліку у розвитку теорії, практики і професійних компетенцій. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2018. № 2. С. 83-90.
2. Фатенок-Ткачук А.О. Організація обліково-аналітичного забезпечення процесу формування стратегії розвитку підприємства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 2. С. 82-91.
3. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік як інформаційне підґрунтя стратегічного менеджменту підприємства. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2014. № 797. С. 417-422.

УДК 657.37

Цаль-Цалко Юзеф Сигізмундович,
*д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту
Поліського національного університету,
м. Житомир, Україна*

ВНУТРІШНЯ ЗВІТНІСТЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ПОНЯТТЯ, ОБ'ЄКТИ, ВИКОРИСТАННЯ

Управлінська діяльність ґрунтується на формуванні та оцінюванні інформації про господарські операції і процеси, які відбуваються на підприємстві з метою прийняття належних управлінських рішень. Важливим інструментом в забезпеченні якості цього процесу виступає звітність у системі управлінського обліку для внутрішніх стейкхолдерів підприємства.

На сьогодні, нормативне визначення внутрішньої звітності у системі управлінського обліку відсутнє. У працях вчених підходи до дефініції управлінської звітності мають різноманітні трактування, в яких висловлюється думка хто її складає та змістовна складова і призначення.

Так, колектив авторів підручника з бухгалтерського управлінського обліку [1, с. 416] вважає, внутрішня бухгалтерська звітність – це звітність, яку складає бухгалтер-аналітик і подає як адміністрації підприємства, так і менеджерам всіх рівнів управління. Основною метою складання звітності є надання оперативної релевантної інформації відповідно до вимог управлінського персоналу.

На думку, Л. В. Нападовської [2, с. 582], управлінська звітність – це гнучка система форм інформації, яка складається за центрами затрат і центрами відповідальності. Вона повинна відображати умови, специфіку, особливості організації виробництва та потреб управлінського персоналу.

Підприємство має відносини з великою кількістю внутрішніх стейкхолдерів, що складають його внутрішнє середовище, які безпосередньо

впливають на господарську діяльність, або на яких можуть вплинути прийняті управлінські рішення.

Стейкхолдер (від англ. stakeholder, власник частки) стосовно до бізнесу – це суб'єкт, який має інтерес до господарської діяльності підприємства, зацікавлений в її результатах та має вплив на прийняття управлінських рішень. Основними внутрішніми стейкхолдерами підприємства є власники і наймані працівники.

Власники – формують стратегію розвитку бізнесу, здійснюють контроль за її виконанням та зацікавлені у зростанні власного капіталу, ринкової вартості підприємства, прибутку та одержанні інвестиційно-інноваційних коштів через амортизаційну політику.

Наймані працівники зацікавлені в умовах, у яких відбувається виконання професійних обов'язків, формуванні самодостатнього рівня оплати праці та соціальному пакеті. Наймані працівники мають різний рівень залучення і впливу на господарську діяльність. Все залежить від ролі працівників в господарській діяльності та рівня їх матеріальної і нематеріальної мотивації. Серед найманого персоналу в управлінській звітності зацікавлені:

- працівники виробничих підрозділів, які безпосередньо створюють об'єкти господарської діяльності підприємства, що відображаються за центрами відповідальності на рахунку 23 «Виробництво»;
- управлінський персонал загальновиробничої та загальногосподарської діяльності, які забезпечують управління на рівні формування господарських операцій за бухгалтерськими рахунками 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати»;
- працівники служби збуту щодо діяльності, яка відображається на рахунку 93 «Витрати на збут»;
- працівники соціальної сфери, які забезпечують діяльність інфраструктури, яка відображається на рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Інтереси стейкхолдерів потенційно мають право бути взяті до уваги і при можливості задоволені. Це забезпечує тимбілдинг, який мотивує працівників одержувати високі результати на моделі корпоративного управління, що забезпечує повноцінний розвиток підприємства, та є одним з найефективніших інструментів управління персоналом.

Власники і наймані працівники підприємства як стейкхолдери – це внутрішня коаліція з відповідним впливом на господарську діяльність. При цьому, власники, керівник і технологи підприємства – це ключові стратеги бізнесу, працівники структурних підрозділів – є безпосередніми виробниками продукції, або надавачами послуг, керівники структурних підрозділів – координатори відповідної господарської діяльності, обслуговуючий персонал соціальної інфраструктури здійснює непряму підтримку бізнесу, працівники економічної служби – є розробниками систем планування (бюджетування) облікового процесу і контролю.

Формування необхідної інформації для потреб прийняття управлінських рішень внутрішніми стейкхолдерами доцільно здійснювати за аналітичними

об'єктами центрів відповідальності. Водночас, в процесі управлінської діяльності показники внутрішньої звітності опрацьовуються в системі аналізу шляхом порівняння даних попередніх періодів, планових (бюджетних) показників і фактичних результатів діяльності, а також через контролювання наявних відхилень між ними.

Отже, внутрішня звітність в системі управлінського обліку – це система показників, що задовольняє вимоги внутрішніх стейкхолдерів, яка формує самостійну облікову політику та виконує функцію управління в процесі прийняття рішень на різних рівнях управлінської системи підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. *Бухгалтерський управлінський облік: підруч.* Житомир : Рута, 2004. 564 с.
2. Нападовська Л.В. *Управлінський облік: підруч.* Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 648 с.

УДК 004.9:657

Царук Наталія Георгіївна,
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і
природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»,
м. Ніжин, Україна

«ГНУЧКИЙ ОБЛІК» ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУХГАЛТЕРІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Сучасний бізнес, зважаючи на мінливість умов праці та ведення господарської діяльності в період пандемії, повинен бути адаптивним і гнучким. Функціональність інформаційної системи бухгалтерського обліку, незалежно від того, чи її забезпечує власний бухгалтер підприємства чи аутсорсингова компанія, повинна відображати ці якості. У зв'язку з цим, все більшої популярності у світі набуває практика «гнучкого обліку» (Agile Accounting), яка полягає в застосуванні принципів гнучкості (Agile Principles) до всіх обліково-фінансових процесів.

Концепція гнучкості (agile) зародилася у сфері розробки програмного забезпечення і одразу отримала широке практичне застосування. Основна ідея цієї концепції полягала в тому, щоб зробити процес більш гнучким [1, с. 93]. Традиційні методи розробки програмного забезпечення передбачали багато часу на встановлення вимог, функцій, ресурсів і циклу розробки, а потім вже сам процес створення програми. При цьому, навіть невеликі зміни до початкового плану вимагали доопрацювання, що спричиняло затримки та помилки, які є часто визначальними у світі технологій, що стрімко розвивається. Ось тут і виникла концепція гнучкості. Гнучкий відділ компанії оснащується необхідними інструментами, впроваджують відповідні процеси,